

PAŃSTWOWA INSPEKCJA PRACY
Główny Inspektorat Pracy

INFORMACJA
NA TEMAT ZADAŃ I WYNIKÓW KONTROLI
PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI PRACY
W RAMACH NADZORU RYNKU
ŚRODKÓW OCHRONY INDYWIDUALNEJ

Materiał na posiedzenie
Rady Ochrony Pracy

Warszawa - maj 2005 r.

Wprowadzenie

Integracja z Unią Europejską otworzyła Polskę na swobodny przepływ towarów, będący jednym z fundamentów wspólnotowego rynku. Zniesienie barier technicznych wymagało jednakże podjęcia odpowiednich kroków zapewniających, że w obrocie znajdują się wyłącznie wyroby bezpieczne. Powinny one spełniać odnoszące się do nich zasadnicze wymagania i być poddane, dla potwierdzenia tego faktu, właściwym procedurom oceny zgodności.

Ponieważ państwa członkowskie zrezygnowały z bezpośredniej ingerencji w bezpieczeństwo wyrobów na etapie ich projektowania i wytwarzania, niezwykle istotnym elementem swobodnego obrotu gospodarczego stał się nadzór rynku. Obejmuje on działania podejmowane dopiero po wprowadzeniu wyrobów do obrotu, których podstawowym celem jest:

- monitorowanie zgodności znajdujących się na rynku wyrobów z odpowiednimi przepisami krajowymi transponującymi dyrektywy nowego podejścia,
- eliminowanie zagrożeń stwarzanych przez wadliwe wyroby dla zdrowia i życia osób, ich mienia i środowiska.

W ten sposób chronione są interesy konsumentów i użytkowników. Wśród nich bardzo ważną grupę stanowią pracownicy wyposażeni w środki ochrony indywidualnej w związku z występowaniem w środowisku pracy czynników szkodliwych bądź niebezpiecznych. Dodać należy, że postanowienia Kodeksu pracy – podstawowego przepisu w dziedzinie prawa pracy – również zobowiązują pracodawców, aby dostarczane pracownikom środki ochrony indywidualnej spełniały wymagania w zakresie oceny zgodności.

Sprawnie funkcjonującym systemem nadzoru rynku zainteresowani być powinni także producenci środków ochrony indywidualnej, ponieważ zapobiega on nieuczciwej konkurencji. Skuteczna kontrola nie pozwala bowiem na oszczędzanie na kosztach badań bądź zastosowanych w procesie wytwarzania materiałów i rozwiązaniach technicznych nie gwarantujących odpowiedniego poziomu ochrony. Stymuluje tym samym przedsięwzięcia zmierzające do poprawy i doskonalenia dostępnych na rynku ochron osobistych.

Kompetencje Państwowej Inspekcji Pracy w systemie nadzoru rynku

W Polsce od 1 maja 2004 r. działa system nadzoru rynku w zakresie wyrobów, dla których zasadnicze wymagania zostały określone w dyrektywach nowego podejścia. Państwowa Inspekcja Pracy jest jedną z ośmiu inspekcji (nazwanych organami wyspecjalizowanymi) wchodzących, obok Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w skład tego systemu. Zasady jego funkcjonowania określone zostały w ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności.

Ustawa przyniosła zmiany zakresu działania Państwowej Inspekcji Pracy poprzez dodanie do art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 1981 r. o Państwowej Inspekcji Pracy pkt 5a. Wymieniony przepis rozszerzył od dnia akcesji z Unią Europejską obowiązki urzędu o: *„kontrolę nad wyrobami wprowadzonymi do obrotu podlegającymi ocenie zgodności, w zakresie spełniania przez nie zasadniczych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy określonych w odrębnych przepisach”*.

Do kompetencji Państwowej Inspekcji Pracy należy kontrola przestrzegania postanowień siedmiu dyrektyw nowego podejścia oraz związanych z nimi odpowiednich rozporządzeń Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej przenoszących uregulowania dyrektyw do prawa polskiego.

Dotyczą one:

- środków ochrony indywidualnej (dyrektywa 89/686/EWG),
- maszyn i elementów bezpieczeństwa (dyrektywa 98/37/WE),
- urządzeń ciśnieniowych i zespołów urządzeń ciśnieniowych (dyrektywa 97/23/WE),
- sprzętu elektrycznego (dyrektywa 73/23/EWG),
- prostych zbiorników ciśnieniowych (dyrektywa 87/404/EWG),
- urządzeń spalających paliwa gazowe (dyrektywa 90/396/EWG),
- dźwigów i ich elementów bezpieczeństwa (dyrektywa 95/16/WE).

Szczegółowy wykaz dyrektyw nowego podejścia oraz odpowiadających im polskich rozporządzeń w sprawie zasadniczych wymagań dla wyrobów wprowadzonych do obrotu, podlegających kontroli Państwowej Inspekcji Pracy, przedstawiono w załączniku nr 1.

Zadania Państwowej Inspekcji Pracy w ramach nadzoru rynku środków ochrony indywidualnej

W krajowej strukturze nadzoru rynku w zakresie postanowień dyrektywy 89/686/EWG oraz odpowiadającego jej rozporządzenia w sprawie zasadniczych wymagań dla środków ochrony indywidualnej Państwowa Inspekcja Pracy, zgodnie ze swoją właściwością, prowadzi kontrole u pracodawców. Ocenie podlegają ochrony osobiste zakupione bezpośrednio od producentów, ich upoważnionych przedstawicieli, importerów lub sprzedawców, w które - ze względu na występujące w środowisku pracy zagrożenia - wyposażani są pracownicy. Wyroby sprawdzane są pod kątem spełniania zasadniczych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ergonomii. Środki ochrony indywidualnej powinny bowiem zapewniać możliwie największe bezpieczeństwo, a także komfort używania, jeśli są stosowane według wskazań określonych przez producenta.

Zadania organów wyspecjalizowanych w ramach nadzoru rynku określa ustawa o systemie oceny zgodności. W zakresie dyrektyw nowego podejścia, w tym dyrektywy 89/686/EWG, obejmują one:

- kontrole spełniania przez wyroby zasadniczych wymagań i informowanie Prezesa UOKiK o ich wynikach,
- prowadzenie postępowań w sprawie wyrobów niezgodnych z zasadniczymi wymaganiami i przekazywanie Prezesowi UOKiK informacji o wszczęciu i zakończeniu postępowań oraz kopii wydanych w ich trakcie decyzji,
- współpracę z Prezesem UOKiK,
- dostarczanie Prezesowi UOKiK do zaopiniowania okresowych planów kontroli wyrobów wprowadzonych do obrotu,
- sporządzanie i przekazywanie Prezesowi UOKiK rocznych sprawozdań z kontroli,
- przedstawianie organom celnym na ich wniosek opinii dotyczących wyrobów importowanych z państw trzecich,
- sprawdzanie sposobu prezentowania wyrobów na targach, wystawach oraz pokazach handlowych.

Ustawa ustala również zasady prowadzenia kontroli i postępowania. Ponieważ wielopodmiotowy system nadzoru rynku wymaga ujednoczonego podejścia każdej zaangażowanej w nim inspekcji, ustawa zawiera podstawowe przepisy regulujące wymienione kwestie. Dlatego w procesie przygotowania Państwowej Inspekcji Pracy do podjęcia i pełnienia funkcji organu wyspecjalizowanego niezbędne było ustalenie szczegółowego trybu przeprowadzania kontroli, uwzględniającego specyfikę oraz strukturę organizacyjną urzędu, w postaci wydanych przez Głównego Inspektora Pracy zarządzeń (nr 11/2004 z dnia 26 kwietnia 2004 r., a następnie nr 21/2004 z dnia 22 października 2004 r.). Zarządzenia zawierają ponadto opracowane dla potrzeb Państwowej Inspekcji Pracy wzory decyzji i innych dokumentów związanych z kontrolą wyrobów wprowadzonych do obrotu. Wykaz najważniejszych aktów prawnych stanowiących podstawę działania Państwowej Inspekcji Pracy w ramach nadzoru rynku środków ochrony indywidualnej przedstawiono w załączniku nr 2.

Organami Państwowej Inspekcji Pracy będącymi w rozumieniu ustawy o systemie oceny zgodności organami wyspecjalizowanymi są:

1/ inspektorzy pracy

do ich zadań należy kontrola wprowadzonych do obrotu środków ochrony indywidualnej oraz wydawanie decyzji wstrzymujących na okres do dwóch miesięcy dalsze przekazywanie wadliwych wyrobów użytkownikom;

2/ okręgowi inspektorzy pracy

uprawnieni do wyznaczania inspektorów pracy do przeprowadzania kontroli środków ochrony indywidualnej w ramach nadzoru rynku, zlecania - w przypadku wątpliwości - badań wyrobów, a także wszczęcia i prowadzenia postępowania wobec podmiotów, które wprowadziły do obrotu środki ochrony indywidualnej niezgodne z zasadniczymi wymaganiami.

Ponadto ważnym aspektem wynikającym z przyjętej w Polsce organizacji systemu nadzoru rynku jest też bieżące i okresowe przekazywanie informacji o wynikach kontroli oraz kontakt z Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów i pozostałymi organami wyspecjalizowanymi.

Nadmienić należy, że Państwowa Inspekcja Pracy aktywnie uczestniczyła w tworzeniu krajowego systemu kontroli wyrobów wprowadzonych do obrotu. Przedstawiciele inspekcji brali między innymi udział w pracach grupy roboczej do spraw opracowania „Programu wykonawczego wdrażania systemu nadzoru rynku w zakresie dyrektyw nowego podejścia”. Dokument ten wyznaczał podstawowe kierunki działań oraz zawierał harmonogram prac podejmowanych przez organy uczestniczące w systemie.

Wymagania określone w wydanym przez Komisję Europejską przewodniku dotyczącym wdrażania dyrektyw opartych na koncepcjach nowego i globalnego podejścia przewidują, że organy kontrolne oprócz odpowiednich środków, uprawnień i niezależności powinny dysponować fachową kadrą oraz zagwarantować wiedzę techniczną pracowników. Dlatego w celu prawidłowego i efektywnego wdrożenia urzędu w obowiązki wynikające z systemu nadzoru rynku środków ochrony indywidualnej rozpoczęcie kontroli poprzedzało intensywne przygotowanie inspektorów pracy. Wyznaczeni inspektorzy w latach 2002 – 2004 uczestniczyli w cyklu seminariów oraz warsztatów zorganizowanych w Ośrodku Szkolenia Państwowej Inspekcji Pracy im. Prof. Jana Rosnera we Wrocławiu. Poświęcone one były zasadniczym wymaganiom, procedurom oceny zgodności, a przede wszystkim rozwinięciu praktycznych umiejętności kontroli wprowadzonych do obrotu środków ochrony indywidualnej używanych w zakładach pracy i sposobu postępowania adekwatnego do rodzaju stwierdzonych nieprawidłowości.

Innym, wartym podkreślenia elementem dostosowania instytucjonalnego jest udział Państwowej Inspekcji Pracy w projekcie bliźniaczym w dziedzinie nadzoru rynku realizowanym w ramach programu PHARE. Projekt zakłada udzielenie inspekcji wysoko wyspecjalizowanej pomocy w zakresie zaadaptowania wspólnotowych zasad nadzoru rynku. Aktualnie w ramach tego celu firma konsultingowa we współpracy z Głównym Inspektoratem Pracy Państwowej Inspekcji Pracy prowadzi kursy szkoleniowe dla kolejnej grupy inspektorów pracy desygnowanych do zadań w tym obszarze. W maju bieżącego roku 35 pracowników Państwowej Inspekcji Pracy uczestniczyło w trzydniowym szkoleniu na temat postanowień dyrektywy 89/686/EWG i jej implementacji do polskiego porządku prawnego.

Ponieważ inspekcja pracy jest jednym z ogniw krajowego systemu kontroli wyrobów wprowadzonych do obrotu, w Głównym Inspektoracie Pracy oraz w okręgowych inspektoratach pracy powstały punkty kontaktowe do współpracy z: Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów, pozostałymi organami wyspecjalizowanymi oraz administracją celną. W przypadku dyrektyw będących w gestii kilku organów wyspecjalizowanych, a taką jest dyrektywa dotycząca środków ochrony indywidualnej, stworzenie płaszczyzny do wymiany doświadczeń jest bardzo ważne dla sprawnego funkcjonowania całego systemu. Przede wszystkim pozwala na ujednoczenie podejścia w kwestiach wątpliwości interpretacyjnych związanych z implementacją wymagań dyrektywy do polskiego prawa.

Należy dodać, że w lutym 2004 r. podpisane zostało porozumienie o współdziałaniu między Głównym Inspektorem Pracy a Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Współdziałanie obejmuje między innymi wymianę informacji uzyskanych podczas kontroli wyrobów oraz danych niezbędnych do rozwiązywania problemów wynikających z realizacji zadań w zakresie nadzoru rynku. Dokument przewiduje także organizowanie i prowadzenie wspólnych kontroli, szkoleń i kampanii informacyjnych skierowanych do przedsiębiorców.

Kontrole Państwowej Inspekcji Pracy w ramach nadzoru rynku środków ochrony indywidualnej

Zadania Państwowej Inspekcji Pracy w systemie nadzoru rynku środków ochrony indywidualnej realizowane są w ramach dwóch kategorii kontroli. Pierwsza z nich obejmuje kontrole problemowe ukierunkowane na monitorowanie zgodności z zasadniczymi wymaganiami określonych wyrobów lub ich grup. Kontrole te uwzględnione są w programie działania Państwowej Inspekcji Pracy przyjętym na dany rok kalendarzowy i zgłaszane do centralnego planu przedsięwzięć z zakresu nadzoru rynku dla dyrektyw nowego podejścia sporządzanego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Realizowane są przez wszystkie okręgowe inspektoraty pracy, a swoim zasięgiem obejmują cały kraj.

Do drugiej kategorii należą kontrole znajdujących się w obrocie środków ochrony indywidualnej przeprowadzane w ramach:

- ✓ bieżących kontroli pracodawców,
- ✓ badania wypadków przy pracy, w sytuacji gdy pracownicy, którzy im ulegli stosowali środki ochrony indywidualnej,
- ✓ przejmowania do eksploatacji wybudowanych lub przebudowanych zakładów pracy albo ich części,
- ✓ kontroli związanych z zawiadomieniem przez pracodawcę o rozpoczęciu działalności lub jej zmianie,
- ✓ wydawania opinii na wniosek organów celnych,
- ✓ sprawdzania informacji o wadach ochron otrzymanych od Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, przedsiębiorców, pracowników lub innych podmiotów .

Ze względu na podstawę tych kontroli, wynikającą przede wszystkim ze specyfiki i przyczyn działań reaktywnych, nie planuje się ich liczby ani zasięgu. Są one prowadzone lokalnie, zależnie od potrzeb, przez właściwe okręgowe inspektoraty pracy.

Oprócz wymienionych kontroli Państwowa Inspekcja Pracy ocenia sposób prezentowania na targach i wystawach środków ochrony indywidualnej, które nie spełniając zasadniczych wymagań nie mogą być przedmiotem obrotu. Przepisy dopuszczają bowiem taką możliwość, pod warunkiem, że wystawca umieści wyraźną informację o zakazie używania środków i nie wprowadzi ich do obrotu do czasu potwierdzenia zgodności ze stosownymi wymaganiami.

Wyniki kontroli

Kontrole wprowadzonych do obrotu środków ochrony indywidualnej Państwowa Inspekcja Pracy prowadziła w trzecim i czwartym kwartale 2004 r. Objętych nimi zostało 196 pracodawców, spośród których 103 (53%) nabyło od producentów, importerów, dystrybutorów bądź sprzedawców środki ochrony indywidualnej umieszczane na rynku od 1 maja ubiegłego roku. Pozostali, ze względu na krótki okres od wejścia w życie unijnych przepisów, nie zakupili dla pracowników nowych ochron.

Kontroli w ramach nadzoru rynku poddano 235 środków ochrony indywidualnej. Inspektorzy pracy dokonali weryfikacji ich zgodności z odpowiednimi postanowieniami rozporządzenia implementującego dyrektywę 89/686/EWG.

Przedmiotem kontroli były w szczególności:

- wyrób - dokonywano oględzin ujawniających widoczne wady mogące stwarzać zagrożenie,
- prawidłowość oznakowania znakiem CE,
- dokumentacja dotycząca środka ochrony indywidualnej, w tym instrukcja użytkowania.

Kontrolowano ponadto dostępność deklaracji zgodności oraz jej treść po dostarczeniu na żądanie inspektora pracy. Zawartość dokumentu oceniano także w sytuacji, gdy pomimo braku takiego wymogu producent bądź dostawca przekazał go pracodawcy razem z zakupionym środkiem ochrony indywidualnej.

Niezgodność z zasadniczymi wymaganiami inspektorzy pracy stwierdzili w przypadku 58 (25%) kontrolowanych środków ochrony indywidualnej. Najczęściej ujawniane nieprawidłowości to uchybienia w instrukcji użytkowania lub w ogóle jej brak. Dotyczyły one 41 wyrobów. Błędy w instrukcji polegały między innymi na: nieokreśleniu daty ważności lub okresu trwałości środków ochrony indywidualnej w sytuacji, gdy stopień zużycia lub starzenia mógł mieć poważny wpływ na ich właściwości ochronne, warunków przechowywania lub transportu, braku informacji o częściach zamiennych, zalecanych preparatach czyszczących czy konserwujących. Jak pokazały kontrole, niektórzy producenci niedokładnie informowali o sposobie działania i używania środków oraz ograniczeniach w ich stosowaniu. Według oceny inspektorów pracy wiele informacji wymaganych w instrukcji ma zasadnicze znaczenie dla bezpieczeństwa i zdrowia użytkowników. Brak takich zapisów zwiększa prawdopodobieństwo stosowania wyrobu w sposób niewłaściwy, a pracownik zakładając ochronę ma poczucie bezpieczeństwa skłaniające go do podejmowania większego ryzyka.

W 5 przypadkach dołączona do środków ochrony indywidualnej instrukcja była sporządzona w języku innym niż język polski, co mogło uniemożliwić jej zrozumienie, a w konsekwencji bezpieczne używanie zgodnie z przeznaczeniem określonym przez producenta.

Zastrzeżenia budził sposób oznakowania wyrobów znakiem CE. W przypadku 15 środków ochrony indywidualnej inspektorzy pracy stwierdzili przynajmniej jedną z niżej wymienionych niezgodności:

- ✓ nieoznakowanie znakiem CE,
- ✓ oznakowanie w sposób nie zapewniający czytelności i trwałości przez cały przewidywany okres używania wyrobu,
- ✓ brak w przypadku wyrobów o konstrukcji złożonej (kategorii III) umieszczenia po literach CE numeru jednostki notyfikowanej oceniającej system kontroli produkowanych środków ochrony indywidualnej,
- ✓ niewłaściwe proporcje i wielkość liter.

Nieprawidłowości związane z dostępnością lub treścią deklaracji zgodności inspektorzy pracy ujawnili podczas kontroli 25 środków ochrony indywidualnej. Generalnie najwięcej zastrzeżeń dotyczyło metody wypełnienia deklaracji. Niektórzy producenci lub ich upoważnieni przedstawiciele kopiowali bowiem gotowe wzory dostępne w różnych publikacjach albo przepisywali dokładnie treść odpowiedniego paragrafu rozporządzenia w sprawie zasadniczych wymagań dla środków ochrony indywidualnej. W ten sposób spełniali formalny wymóg sporządzenia dokumentu, bez dostosowania go do konkretnego wyrobu i procedur oceny zgodności, jakim został poddany. Fakt ten stwierdzono między innymi podczas kontroli sprzętu chroniącego przed upadkiem z wysokości. W dostarczonej na żądanie inspektora pracy deklaracji zgodności znalazło się oświadczenie, że wyrób podlega procedurze określonej w § 40 albo 41 rozporządzenia (art.11A albo 11B dyrektywy 89/686/EWG), pomimo iż w rzeczywistości producent zgodnie z przepisami wybrał jedną z tych procedur.

Kontrolowane deklaracje zgodności nie zawierały wszystkich wymaganych informacji. Inspektorzy pracy mieli na przykład zastrzeżenia do 10 dokumentów, w których brakowało pełnych zapisów potwierdzających udział w ocenie zgodności jednostki notyfikowanej, takich jak nazwa i dokładny adres jednostki oraz numer certyfikatu oceny typu WE. Osoba sporządzająca deklarację ograniczała się na przykład tylko do wpisania numeru certyfikatu. Ponadto w dostarczonych inspektorom pracy deklaracjach brakowało danych umożliwiających identyfikację

producentów środków ochrony indywidualnej oraz wykazu norm zharmonizowanych ich dotyczących. W tych przypadkach żądano dodatkowych informacji i dokumentów od podmiotów zobowiązanych do ich przechowywania.

Inny rodzaj uchybień ujawniony w trakcie kontroli to wystawianie deklaracji zgodności przez osoby do tego nieuprawnione. Dla 9 wyrobów wystawił ją dostawca, podając swoje dane zamiast nazwy i adresu producenta lub upoważnionego przedstawiciela. Nieprawidłowość ta odnosiła się przede wszystkim do środków ochrony indywidualnej o konstrukcji prostej (kategorii I) importowanych z krajów azjatyckich (np. Chiny, Tajwan).

Problem poprawnego sporządzania deklaracji zgodności jest istotny dla organów kontroli. Wprawdzie uchybienia te często mają charakter formalny, a więc nie wpływają bezpośrednio na bezpieczeństwo wyrobu, to jednak w systemie nadzoru rynku dokument ten stanowi ważne źródło uzyskania informacji.

Ze względu na przeznaczenie środków ochrony indywidualnej najczęściej niezgodności stwierdzono w przypadku:

- ochron układu oddechowego – 15 wyrobów (26 % ogółu środków ochrony indywidualnej nie spełniających wymagań),
- ochron rąk - 14 wyrobów (24 %),
- ochron oczu i twarzy - 11 wyrobów (19 %),
- sprzętu zabezpieczającego przed upadkiem z wysokości - 7 wyrobów (12 %),
- ochronników słuchu - 5 wyrobów (9 %).

Gdy wyniki kontroli, w tym oględziny wyrobu i analiza dostępnej dokumentacji wskazywały, że środek ochrony indywidualnej nie spełnia zasadniczych wymagań, inspektorzy pracy wstrzymywali dalsze jego przekazywanie na okres do dwóch miesięcy. Natomiast w przypadku zakwalifikowania niezgodności jako możliwej do szybkiego usunięcia i nie mającej poważnego wpływu na bezpieczeństwo i zdrowie użytkowników zwracano się do producentów, importerów, odbiorców dostaw wewnątrzspółnotowych lub dostawców o ich wyeliminowanie poprzez działania dobrowolne. Wyznaczano wówczas termin usunięcia niezgodności oraz wstrzymywano wszczęcie postępowania do czasu jego upływu i przedstawienia

dowodów potwierdzających usunięcie niezgodności. Wskutek dobrowolnie podjętych działań wyeliminowane zostały nieprawidłowości dotyczące 49 kontrolowanych w ubiegłym roku środków ochrony indywidualnej.

Po zakończeniu kontroli wyrobów, które nie spełniały zasadniczych wymagań inspektorzy pracy przekazywali dokumentację pokontrolną właściwym ze względu na siedzibę podmiotu wprowadzającego wyrób do obrotu okręgowym inspektorom pracy, którzy w 9 przypadkach wszczynali postępowanie. Na podstawie art. 41 b ustawy o systemie oceny zgodności w toku prowadzonych postępowań okręgowi inspektorzy pracy wydali 8 postanowień nakazujących terminowe usunięcie stwierdzonych niezgodności środków ochrony indywidualnej z zasadniczymi wymaganiami. Do dnia 30 kwietnia 2005 r. 7 postępowań zostało umorzonych w związku ze stwierdzeniem faktu, że niezgodności zostały usunięte. W jednej sprawie nadal toczy się postępowanie. Należy przy tym zaznaczyć, że kontrole wyrobów wprowadzonych do obrotu są bardzo pracochłonne, a postępowanie rozciągnięte w czasie.

W efekcie działań Państwowej Inspekcji Pracy wyeliminowano większość zagrożeń stwarzanych przez kontrolowane środki ochrony indywidualnej. Warto przy tym podkreślić skuteczność procedur i priorytetów zastosowanych w ramach nadzoru rynku. Ścisłe współdziałanie inspekcji pracy z wytwórcami, importerami i dystrybutorami skłaniało ich do podejmowania dobrowolnych kroków, w wyniku których dostosowywano wyroby do postanowień przepisów.

Podsumowanie

Doświadczenia z dotychczasowej działalności Państwowej Inspekcji Pracy w ramach systemu kontroli wyrobów wprowadzonych do obrotu potwierdzają, że system ten jest ważnym instrumentem porządkującym rynek środków ochrony indywidualnej. Wskazują jednocześnie na występujące jeszcze w praktyce mankamenty.

Pewnym utrudnieniem są niedoskonałe przepisy przenoszące do naszego prawa postanowienia dyrektywy 89/686/EWG. W związku z brakiem w rozporządzeniu w sprawie zasadniczych wymagań dla środków ochrony

indywidualnej stosownych zapisów obligujących producentów do sporządzenia instrukcji użytkowania w języku urzędowym kraju, w którym wyrób jest faktycznie stosowany, Państwowa Inspekcja Pracy i inne organy kontroli nie mają podstaw do egzekwowania tego obowiązku. Problem jest niezmiernie istotny z punktu widzenia bezpieczeństwa i higieny pracy. Niezrozumienie informacji może bowiem skutkować zagrożeniami dla zdrowia i życia wyposażonych w środki ochrony indywidualnej pracowników.

Istotne z punktu widzenia organu wyspecjalizowanego są również nieprecyzyjne regulacje prawne dotyczące kontroli wyrobów wprowadzonych do obrotu. W szczególności brakuje czytelnych zapisów na temat działań dobrowolnych oraz sposobu postępowania w przypadku dystrybutorów wprowadzających na polski rynek środki ochrony indywidualnej bądź inne wyroby niezgodne z zasadniczymi wymaganiami.

Inspektorzy pracy zwracają również uwagę na nieprzygotowanie części producentów i pracodawców, szczególnie z grupy małych i średnich przedsiębiorstw, do zmiany przepisów w zakresie oceny zgodności wyrobów. Dlatego wraz z kontrolami Państwowa Inspekcja Pracy podejmuje działania prewencyjne ukierunkowane na popularyzację wymagań, jakie muszą spełniać wprowadzane do obrotu środki ochrony indywidualnej. Adresowane są one zarówno do wytwórców wyrobów, jak i pracodawców wyposażających pracowników w ochrony ze względu na występujące w środowisku pracy czynniki szkodliwe i niebezpieczne. Temu celowi służą między innymi przedsięwzięcia upowszechniające postanowienia dyrektywy 89/686/EWG i odpowiednich przepisów implementujących ją do prawa polskiego oraz doradztwo w tym zakresie. Porady udzielane są podczas kontroli przedsiębiorstw, spotkań z pracodawcami, w siedzibach inspekcji i na stronach internetowych urzędu. Państwowa Inspekcja Pracy jest też obecna na branżowych targach oraz wystawach, gdzie działania edukacyjne prowadzone są w specjalnie zorganizowanych punktach informacyjnych. Przygotowano również broszury i publikacje dla przedsiębiorców ujmujące ich obowiązki związane z nadzorem rynku oraz uprawnienia i działania Państwowej Inspekcji Pracy w tym zakresie.

Należy przy tym podkreślić, że efektywne funkcjonowanie oraz wysoka skuteczność systemu nadzoru rynku w zakresie środków ochrony indywidualnej wymaga podejmowania konsekwentnych działań kontrolnych i prewencyjnych, w ścisłej i skoordynowanej współpracy wszystkich organów wyspecjalizowanych.

WYKAZ

dyrektyw nowego podejścia oraz odpowiadających im rozporządzeń w sprawie zasadniczych wymagań dla wyrobów wprowadzonych do obrotu podlegających kontroli PIP

Lp.	DYREKTYWA NOWEGO PODEJŚCIA	ROZPORZĄDZENIE MGPiPS
1.	Dyrektywa Rady z dnia 19 lutego 1973 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw Państw Członkowskich dotyczących wyposażenia elektrycznego przewidzianego do stosowania w niektórych granicach napięcia (73/23/EWG ze zm.)	Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 12 marca 2003 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla sprzętu elektrycznego (Dz. U. nr 49, poz.414)
2.	Dyrektywa Rady z dnia 25 czerwca 1987 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do prostych zbiorników ciśnieniowych (87/404/EWG ze zm.)	Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 12 maja 2003 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla prostych zbiorników ciśnieniowych (Dz. U. nr 98, poz. 898)
3.	Dyrektywa Rady z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do środków ochrony osobistej (89/686/EWG ze zm.)	Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 31 marca 2003 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla środków ochrony indywidualnej (Dz. U. nr 80, poz. 725)
4.	Dyrektywa Rady z dnia 29 czerwca 1990 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich dotyczących urządzeń spalania paliw gazowych (90/396/EWG ze zm.)	Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 15 kwietnia 2003 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń spalających paliwa gazowe (Dz. U. nr 91, poz. 859)
5.	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1989 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich dotyczących maszyn (98/37/WE ze zm.)	Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 10 kwietnia 2003 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla maszyn i elementów bezpieczeństwa (Dz. U. nr 91, poz. 858)

Załącznik nr 1- ciąg dalszy

Lp.	DYREKTYWA NOWEGO PODEJŚCIA	ROZPORZĄDZENIE MGPiPS
6.	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 czerwca 1995 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich dotyczących dźwigów (95/16/WE)	Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 22 maja 2003 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla dźwigów i ich elementów bezpieczeństwa (Dz. U. nr 117, poz. 1107)
7.	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 maja 1997 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich dotyczących urządzeń ciśnieniowych (97/23/WE)	Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 8 maja 2003 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń ciśnieniowych i zespołów urządzeń ciśnieniowych (Dz. U. nr 99, poz. 912, ze zm.)

Załącznik nr 2

WYKAZ

najważniejszych aktów prawnych stanowiących podstawę działania Państwowej Inspekcji Pracy w ramach nadzoru rynku środków ochrony indywidualnej

1. Ustawa z dnia 6 marca 1981 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. nr 124, poz. 1362, ze zm.)
2. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jednolity: Dz. U. z 1998 r. nr 21, poz. 94, ze zm.)
3. Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (tekst jednolity: Dz. U. z 2004 r. nr 204, poz. 2087)
4. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r. nr 98, poz. 1071, ze zm.)
5. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 marca 2003 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla środków ochrony indywidualnej (Dz. U. nr 80, poz. 725)
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 kwietnia 2004 r. w sprawie przepływu informacji dotyczących systemu kontroli wyrobów wprowadzonych do obrotu (Dz. U. nr 87, poz. 812)
7. Zarządzenie nr 11/2004 Głównego Inspektora Pracy z dnia 26 kwietnia 2004 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad przeprowadzania przez organy Państwowej Inspekcji Pracy, będące organami wyspecjalizowanymi w rozumieniu ustawy o systemie oceny zgodności, kontroli wyrobów wprowadzonych do obrotu (Biul. Urz. PIP z dnia 23 czerwca 2004 r.)
8. Zarządzenie nr 21/2004 Głównego Inspektora Pracy z dnia 22 października 2004 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustalenia szczegółowych zasad przeprowadzania przez organy Państwowej Inspekcji Pracy, będące organami wyspecjalizowanymi w rozumieniu ustawy o systemie oceny zgodności, kontroli wyrobów wprowadzonych do obrotu (Biul. Urz. PIP z dnia 15 listopada 2004 r.)